

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA” IESE ÎN FIECARE ȚI.

Pe unu anu 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe anu 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

ANULŪ L.

SĚ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Sortorii nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămit.

N°. 20.

Luni, Marti 27 Ianuaru (8 Februaru.)

1887.

BrașovŪ, 26 Ianuaru 1887.

De câte ori șovinistii maghiaro-jidani își iau îndrăsnela să facă paradă cu liberalismul lor, fiă în prăsă, fiă în parlament, totdeuna le-amŷ doveditŷ și le dovedimŷ cā n'au dreptŷ să se laude cu libertățile, ba din contră cā ei au mai puținŷ dreptulŷ d'a se gera ca susțitorŷ, apărătorŷ și propagatorŷ ai ideilorŷ liberale.

Da, suntŷ liberali întru cātŷ e vorba de interesele lorŷ particulare, totŷ jarulŷ și-lŷ tragŷ la ȳla lorŷ, îngrijescŷ de cămașa lorŷ, dēr cānd e vorba de naționalitățŷ, suntŷ absolutiști pānă la disgustŷ.

Nu numai odată le-amŷ adusŷ ca exemplu Elveția, unde Germanulŷ se desvoltă nemșesce, Francesulŷ franțuzesce, Italianulŷ italianesce, fără să fi trecutŷ vre-unuia prin gândŷ a împuta celuilaltŷ lipsă de patriotismlŷ, deși totŷ suntŷ înconjurați de Germani, Francesi și Italiani.

Le-amŷ adusŷ ca exemplu Belgia, unde guvernulŷ a datŷ în adevărŷ probe de liberalismŷ, hotărāndu-se pentru înființarea unei universitățŷ flamande, pentru ca cu atātŷ mai multŷ, prin desvoltarea Flamanșilorŷ ca naționalitate flamandă, să-i alipescă și mai strānsŷ de patria lorŷ.

Vomŷ merge mai departe. Turcii, aceluŷ poporŷ care ađŷ trece de celŷ mai înapoiatŷ în cultură și idei liberale, niciodată nu s'a gânditŷ a împedeca desvoltarea culturală și națională a Macedonenilorŷ, Albanezilorŷ, Grecilorŷ și altora, și dēcā nemulțāmiri există, cauza e administrațiunea, care comite abuzuri strigătore la cerŷ.

În Ungaria starea naționalitățilorŷ e mai rea ca ori și unde. Nu numai desvoltarea culturală și națională a poporilorŷ este împedecată, dēr administrațiunea e atātŷ de vitregă naționalitățilorŷ, încātŷ mărturisimŷ cā nu o putemŷ asemēna cu admnistrațiunea nici unui statŷ din lume, care are celŷ puținŷ pretențiunea d'a se numi statŷ constituționalŷ.

Ca să le arătămŷ pretenșilorŷ liberali maghiaro-jidani, cā cu libertățile stau mai rău ca oricare altŷ statŷ, le vomŷ da ađŷ nouē exemple și anume vomŷ aduce ca exemplu România care, fără să facă multă paradă cu libertățile și toleranța ei, cu dreptŷ cuvēntŷ ocupă ađŷ celŷ dintēiu locŷ între statele liberale și constituționale.

Și fiindŷ cā nu ne permite cadrulŷ articolului de ađŷ a intra pe tȳte terenele, ne vomŷ mulțāmi a dovedi prin fapte nemārginita libertate de care se bucură școlele neromāne din România, d'a se desvolta naționalicesce ca și cum s'ar afla în patria lorŷ originară.

În ședința dela 17 Ianuaru 1887 a Senatului, d-lŷ senatorŷ Mārzescu, desvoltāndu'și o interpelare a sa, aduse în desbatere școlele neromāne, care după lege potŷ fi controlate de statŷ celŷ puținŷ întru cātŷ e vorba d'a se cunoscce progresulŷ lorŷ culturalŷ, frecvența și starea higienicā: niciodată însă nu s'a gânditŷ guvernulŷ să pretindă acestorŷ școle, nu a introduce limba romānă ca studiu obligatŷ, dēr nici celŷ puținŷ a întreba dēcā se învață sēu nu în ele limba romānă facultativŷ măcarŷ.

Ētā ce spuse în senatŷ dlŷ Mārzescu:

Există în Iași școlă germană evangelică, și se scie cā nu există școlă care să fiā sustrasă dela controlulŷ statului. După legea instrucțiunei publice, rectorulŷ universitățŷ din Iași se adresă directorului acelei școle germane cerēndu'i a'i da lāmuriŷ asupra studiilorŷ ce se urmēză acolo. Directorulŷ îi rēspunse cā... este gata a da ori-ce lāmuriŷ în modŷ privatŷ, dēr cā... nu recunoscce nici unŷ dreptŷ ministerului romānŷ de a o inspecta.

Și pentru ce cerea rectorulŷ universitățŷ aceste lāmuriŷ? Numai pentru statistică, și legea îlŷ îndreptățea. Școlă își urmēză cursulŷ ei înainte, fără să fiā supērātă de guvernŷ.

În Bucuresci există școle germane primare

de băeți și fete, școlă reală, și guvernulŷ romānŷ, fără să pretindă altceva dēcātŷ cātŷ a pretinsŷ rectorulŷ universitățŷ din Iași, — și e întrebarea dēcā i se satisface și acestei nensemnate pretențiunii — subvenționeză acele școle, pare-ni-se cu vr'o cincispredece mii franci.

În Craiova de finele semestrului āntēiu, revisorulŷ școlilorŷ primare catolică și protestantă le-a învitatŷ ca pe nisce școle private să mērgă cu elevii și elevele lorŷ la școlele publice ale statului și să facă esamene, nu în altŷ scopŷ, dēcātŷ ca să obțină atestate legale, cu care să se pȳtă presenta ori și unde ca cu nisce documente valabile. Direcțiunile respectivelorŷ școle n'au ținutŷ sēmă de invitarea revisorului, care le voia binele. Și ce a urmatŷ după acēsta? Nimicŷ, nu s'au dusŷ și atātă totŷ, n'a fostŷ nici o supērare.

Totŷ așa e cu școlele unguresci din România și cu ori-care altă școlă neromānă, învațā ce vrēu și cum vrēu, fără să le cēră cineva din partea guvernului romānŷ socotēlă, cu atātŷ mai puținŷ să le pretindă a învēța limba romānă introducēnd'o ca studiu obligatŷ. Cetiitorii fȳiei nȳstre își vorŷ fi aducēndŷ aminte cā, pare-ni-se în anulŷ trecutŷ, școlă unгурescă din Turnu-Severinŷ a eliminatŷ dintre obiectele de învēțāmēntŷ limba romānă, și ērāși n'a fostŷ nici o supērare.

Mulți vorŷ întreba pȳte, cum se întēmplă cā acēstă școlă unгурescă, ca și celelalte școle neromāne, avea între obiectele de învēțāmēntŷ limba romānă? Nimicŷ mai simplu. Este adevērātŷ cā în școlele neromāne din România se învēțā mai în tȳte limba romānă, dēr la acēsta nu-i obligă nimenea, nici autoritatea scolară a țērii, nici guvernulŷ; o primescŷ înșiși Neromānii în programulŷ școlilorŷ lorŷ, nesiliți de nimenea. Nici lege nu există pentru acēsta și nici inspectorii sēu revisorii scolarŷ nu viziteză școlele neromāne, deși legea le permite a le controla în privința mersului culturalŷ și higienicŷ alŷ școlilorŷ, dēr nu le viziteză ca să nu aibă Neromānii nici celŷ mai micŷ pretextŷ d'a se plānge de vexațiunii, dēcā vexațiune se pȳte numi o inspectiune de felulŷ celei arātate.

Noi ne bucurāmŷ de pozițiunea ce o au școlele neromāne în regatulŷ vecinŷ și dorimŷ ca totdeuna streinii din România să se pȳtă lāuda și în viitorŷ cu libertatea și toleranța statului romānŷ.

Ce se întēmplă însă în Ungaria, Banatŷ și Transilvania cu școlele naționalitățilorŷ? Ce se întēmplă cu școlele nȳstre ale Romānilorŷ, poporŷ bāstinașŷ în acēstă patriă?

Nu'i destulŷ cā legea de naționalitate a rēmasŷ literă mȳrtă, înlocuindu-se cu ordonanțe peste ordonanțe; nu'i destulŷ cā s'a introdusŷ ca studiu obligatŷ limba unгурescă din clasa āntēia primară, chinuindu-se bietulŷ copilŷ cu învēțarea a duorŷ limbi odată, care se batŷ în capete de marea deosebire ce există între ele; nu'i destulŷ cā școlele nȳstre suntŷ vizitate de comisari, inspectorŷ, revisorŷ, întrecēndu-se care mai de care a gāsi nodŷ în papură și pete în sȳre; nu'i destulŷ cā în unele comitate pașalele administrative au împinsŷ abusulŷ pānă a interdicce ținerea esamenelorŷ în comune la școlele nȳstre romāne, dēcā nu va fi față notarulŷ comunalŷ unгурescŷ, apoi aibă ori nu cunoscințā de carte, ca de exemplu în comitatulŷ Murēșŷ-Turda; nu'i destulŷ cā se impunŷ învēțātorŷ ajutātorŷ pentru limba unгурescă, plāțiți totŷ din spina-reā nȳstră și alte multe vexațiunii de felulŷ acesta: se uneltesce continuu în contra existenței școlilorŷ nȳstre, înființāndu-se școle unгурesci în comune neromāne, obligāndŷ și amenințāndŷ pașalele mari și mici pe părinți a 'și trimite copii la școlele unгурesci, și se punŷ pedeci mișcārei nȳstre culturale, confiscāndu-se cărțile romānesci,

interdicēndu-se cetirea diarelorŷ romānesci, persecutāndu-se limba romānă nu numai în afaceri școlare ci pānă și bisericesci în comunicarea cu autoritățile unguresci, fără să mai vorbimŷ de persecutarea limbei nȳstre în justițiā și administrațiā.

Și pentru ce tȳte acestea? Pentru cā ministru, fișpanŷ, solgābirēu și notarŷ, totŷ lucrēză pentru desnaționalisarea Nemaghiarilorŷ, pe tȳte căile, iertate și neiertate, secundānți de pressa maghiaro-jidană.

Cu ce dreptŷ prin urmare se gerēză șovinistii maghiaro-jidani ca liberali și toleranți, cānd exemplele citate le dovedescŷ cā suntŷ cei mai absolutiști și netoleranți față cu naționalitățile?

Vomŷ căuta să-i desmascāmŷ în totdeuna, cu exemple din viēța altorŷ state, pentru ca să-i desvēțāmŷ d'a mai lua în deșertŷ sacrele principii ale adevērātului liberalismŷ, și a-i arātā așa precum în adevērŷ suntŷ.

Învēțāmēntulŷ nostru mediu și superiorŷ,
în raportŷ cu necesitățile nȳstre.

V.

B. Seminarile și preparandiile: — Pe basa cunoscințelorŷ din istoria naturală și chemiā, cāștigate de studentŷ în gimnasiu, ađŷ fără a mai avē lipsă de repețirea lorŷ, se pȳte introduce unŷ cursŷ sistematicŷ despre aplicarea acelorā la agricultură și economiā rațională. Celŷ puținŷ agricultura trebuie să formeze unŷ studiu obligatŷ pentru totŷ anii, atātŷ la seminare cātŷ și la preparandii, și anume în anulŷ I să se predea agricultura propriu đisă sēu agrologia, anulŷ alŷ II-lea zootechnia și nutrițiunea animalelorŷ, anulŷ alŷ III-lea cultura plantelorŷ, anulŷ alŷ IV-lea economia națională și economia rurală.

Durēzā însă cursurile numai 3 ani. atunci cultura plantelorŷ se pȳte preda deodată cu agrologia. Unŷ micŷ laboratorŷ chemico-fisiologicŷ și câteva microscȳpe ar fi de ajunsŷ, pentru ca elevii anului din urmă să facă odată pe sēptēmānă câteva mici analize-mecanice de pāmēntŷ, chimice asupra apei, laptelui, de alimente, nutrețuri, îngrășāminte, studii asupra falsificārei de sēmēnte, asupra fermentāțiunei la vinŷ, oțētŷ, rachiu de prune, bucate etc., totŷ cestiuni de cea mai mare valȳre pentru agricultorŷ și ale cārorŷ analize se potŷ face ușorŷ pe ori și unde, și adeseori numai cu spese de cāțiva cruceri. Unŷ singurŷ profesorŷ pȳte preda și cursurile și conduce lucrāri de laboratorŷ, ēr înființarea unui atare laboratorŷ simplu n'ar costa mai multŷ de 300—400 fl. v a.

Cu aceste cunoscințe practice îndestrātŷ, preotulŷ și învēțātorulŷ introducēndu-se în comună — chiar și dēcā ar sci și cunoscce *mai puține din miturile și poveștile egiptene, asiriane sēu chiar grece, va fi mai bine ajutatŷ și va gāsi acolo unŷ intinsŷ cāmpŷ și terenŷ de activitate, unde le va putē aplica și continua. Ele îlŷ vorŷ pune în posibilitatea nu numai d'a afla și recunoscce relele morale și materiale ce bāntue comuna, ci să afle și mijlȳcele necesare la combaterea lorŷ. Cu ajutorulŷ lorŷ elŷ va fi în stare d'a produce cantitativŷ și calitativŷ pe același terenŷ de 2—3 ori mai multŷ dēcātŷ ađŷ, prin urmare de a'și spori însuși venitele și a da o direcțiune nouă producțiunei generale și a inaugura o nouă ēră de prosperare și înflorire în comună. Dēcā preotulŷ pe lāngă dojenile și poveștile morale de pe amvonŷ va adauge și arēta și căile de îndreptare, de muncă, de producțiune mai bună și mai lesne, de economisire, și va premerge însuși cu exemplulŷ, de sigurŷ succesulŷ lui va fi mai mare.

Pe de altă parte studiulŷ economiei naționale va pune pe preotŷ în posibilitatea d'a cunoscce și apreția stārile și viitorulŷ economicŷ alŷ comunei, pericolele cele mari de secete și uscāciuni cumplite în decursŷ de luni, întregi, ce inevitabilŷ urmēzā în urma devastārei celei fără mēsurŷ a pădurilorŷ, va cunoscce dauna cea mare, ce ne causēză tocmai nouē Romānilorŷ ținerea a prea

multor sărbătorii bisericești și p g ne, și de posturi etc.

Studiul economiei naționale va desvolta și propaga și în poporul nostru spiritul de asociație, de întreprinderi, industrie, comerț. În fine învățătorul nu va întrebuința grădina școlii numai pentru legumi și pomărituri, ci și pentru a introduce cultura nutrețurilor semănate, a face încercări de cultură cu totu felul de cereale și plante industriale, și în fine pentru a găsi o sistemă, o rotație potrivită cu clima și condițiile locale, care apoi o să se introducă pe câmp în locul sistemelor de 3 câmpuri usitate ađi.

Pentru rădicarea și imbunătățirea producției și economiei n stre locale, ar mai fi de semnalat unele momente și împrejurări pe cari deja le-am și amintit în trec t. Astfel la Brașov, în vederea importanței celei mari și a necesităților, chiar pentru rădicarea culturii de grădină, ar fi de dorit ca biserica Sf. Nicolae să mai dea stipendii și să mai tr mity tineri în străinătate nu numai pentru filosofie și filologie, ci să tr mity c țiva tineri talentați și diligenți în Germania pentru grădinăritu cu scopu d'a veni profesori și învățatori la școla de grădinăritu ce va înființa și anume: unul pentru grădinăria de luscu—florăria și arhitectura de grădină în școla superioară de grădinăritu — Gartenbaulehranstalt — dela Potsdam lângă Berlin; unu alu doilea pentru pomicultură în școla dela Proskau din Silesia prusiană;  r alți 2—3 inși cu câte 3—4 clase gimnasiale ori reale pentru cultura de semințe d'a dreptu în practică, la unele din cele mai bune firme din Erfurt, care ađi este centrul comerțului de semințe din lumea intr gă. Cei doi tineri dint iu — dela Potsdam și Proskau — trebuie să aibă pentru primire celu puținu 6 clase gimnasiale terminate și  recați cunoștințe practice de grădinăritu, căci cursul e teoreticu și practic, durez  2 ani, în care timpu t te grădinile curței regale cu bogatele lor colecțiuni și aparate stau la dispoziția elevilor,  r la terminare trebuie să asculte unu semestru și cursul de economie politică la universitatea din Berlin pentru a fi admiși la esamenul de profesori de horticultură. Pentru practică ar putea fi tr misu înainte de începerea cursurilor școlii pe câteva luni de țile într'o grădină bine cultivată. Incolo condițiile nu sunt grele de implinitu și elevii, afară de îmbrăcăminte și nutrimențu, obțin t te dela școlă și tacsă nu e mare. Cu paralele cu cari se întrețin de pildă doi inși, cari studiază în străinătate filologia s u istoria, s'ar put  întreținu pe viitoru deodată 4—5 inși la horticultură, cari după terminare de siguru nu vor aduce bisericii și națiunii nisece servicii de mai puțină importanță dec tu filologiei și filosofiei. Cu ajutorul acestor tineri, după ce au mai statu încă alți 3—4 ani în practică, apoi pe una din stupinile bisericii, cum e cea fostă odimoră a lui I. Kristof, se p te înființa o școlă grandioasă de horticultură, de luscu — florării —, pomicultură, legumi și semințe agricole, care în adevăr să fiă florea și m rgăritaru națiunii române și Ardealului.

Alte cestiuni. Acum, după ce s'a introdus comasarea p m nturilor cu forța, unde sunt în joc și pericolu mai numai interesele și averea Rom nilor, Asociațiunea transilvană și consistoriile, în locu d'a da stipendii la tehnică numai pentru ingineria de mine și de poduri și șosele, ca apoi inginerii în lipsa de funcții să fiă siliți să trec  cu toții în România, mai bine ar

ace să tr mity c țiva la ingineria agricolă — Kulturtechnik — la Berlinu s u Bonn, care durez  numai 2 ani, și unde tinerii se ocupă cu tóte cestiunile agrimensurii și agriculturii, cu totu felul de ameliorațiuni de cultură, secări de mlastine, drenajuri, irigațiuni, livezi artificiale etc., ca paralele ce le dăm pentru măsurarea și comasarea p m nturilor să nu trec  t te în mâinile străinilor, și să avem și noi unii specialiști, de cari avem în fiecare țile trebuință.

Mai departe comitetul fondurilor gr nițerești din Sibiu totu așa de bine și-ar ajunge scopul d'a deștepta și lumina poporul, dec  câteva din școlele sale le-ar transforma în școle teoretice și practice de agricultură și silvicultură ori horticultură, căci pentru cultura de p me se potrivește minunat climă și p m ntul Făgărașului și Hațegului. Și în fine ar fi de dorit ca și pe la noi pe unele locuri unde sunt materii brute potrivite pentru a introduce o industrie de casă, care să dea ocupațiune poporului și pe timpul iernei, cum sunt d. e. impletitul de corfițe, coșuri etc. din răchită, papură și altele,* ori cultura inului, c nepei, să ajutoreze comunele și societățile pe învățatoru ca să m rgă pe c țva timpu la o fabrică din țeră ori străinătate, unde să învețe astfel de măestrii în care apoi să instrueze pe copii de școlă.

Amu cređutu necesaru a suleva aceste cestiuni și a arăta starea reală a producției și economiei n stre în raportu cu a altor națiuni și state și cu progresul timpului modernu, nu cu scopu de-a defăima ori critica vre-o instituțiune s u persoană, ci numai pentru a atrage atențiunea bărbaților de școlă și autorităților competente asupra acestei împrejurări, a o pune în discuțiune și a o inlătura pe c tu este posibilu, pentru ca să p tă beneficia și inteligența n stră dimpreună cu masa poporului de rezultatele științei moderne, și a pune pe preoții și învățatorii n stri în stare să facă pentru agricultura română aceea ce au făcutu preoții bisericii anglicane pentru agricultura și economia rurală a Angliei!!

Agricola.

Situațiunea politică generală a Europei.

În camera deputaților din Viena, deputatul Mauthner a interpelat guvernul asupra situațiunii politice generale a Europei, pornind dela scirile alarmătoare din timpul din urmă.

Ministrul Ziemalkow-ki, r spunđend în numele ministrului președinte,  ise c  raporturile monarhiei c tră puterile străine sunt peste totu mulțămitoru și că în timpul din urmă nu s'a ivit nicu o schimbare în desavantajul păcii.

Cu tótă nesiguranța și serioșitatea situațiunii politice generale în Europa, guvernul speră firmu că va succede a se susține pacea, deorece ac ta corăspunde dorințelor de repețe ori accentuate ale tuturor guvernelor și anume ale guvernului Maiestății Sale.

Dec  cu tóte astea din partea administrațiunii militare s'a găsit cu cale să se facă unele pregătiri, ac ta

* Invețatoru Grama din S nte-Jude multă silință își dă a lăți ac stă industrie de casă, din nenorocire însă nu e mai de locu încurageat. Autoritățile n stre școlare aru trebui să arate mai multu interesu pentru ac st ramu de industrie, care de multe năcazuri ar scăpa pe poporul nostru. — Red.

o cere precauțiunea și îngrijirea pentru siguranța pozițiunii ca putere a monarhiei, pe care guvernul o consideră ca una din datoriile sale cele mai mari. Totu așa de puținu se p te ved  în ac sta unu simptomu r șboinicu ca și în convocarea delegațiunilor, — a caror aprobare pentru acele măsuri militare de precauțiune recunoscută ca necesare o cere constituțiunea.

La aceste observă „N. fr. Presse”, c  răspunsul ministrului va aduce  recare m ngăere spiritelor îngrijate și va micșora temerea de unu r șboiu ce amenință imediatu. D r guvernul austriacu recunoșce nesiguranța și serioșitatea situațiunii, prin urmare mai că dispăre bucuria auđind omul c  pericolu există.

În același timp în care guvernul austriacu își exprimă dorința d'a se susține pacea, organul lui Katkov din Moscva  ice că între Austro-Ungaria și Rusia nu încapă nicu o mijlocire și rău face Germania, căși ia asuprași rolul de mijlocitor, deorece Austro-Ungaria n'are ce căuta în Orientu. Dec  acesta nu va renunța totalu la Orientu, ciocnirea cu Rusia e inevitabilă. Amu arătată aceste espectorări ale f iei ruse numai pentru că Katkov e bărbatu cu trecere înainte Țarului și guvernului rusu.

De natură a mai liniști înc țva spiritele este și scirea următoare ce ne-o dau „Journal des D bats” și „Republique Francaise.” Ambasadorul francesu din Petersburgu, Laboulaye, raporteză c  Țarul ar fi întreatu pe împăratul germanu despre intențiunile sale față cu Francia, totu așa Giers pe Bismarck, și li s'a răspuns, că Germania nu va ataca pe Francia.

De asemenea ambasadorul francesu din Berlinu, Herbertte, a datu cancelarului Bismarck asigurarea, că guvernul francesu nu voesece r șboiu.

Asigurări în drepta, asigurări în st nga, că toți doresc pacea, d r pregătirile militare se continuă fără intrerupere pretutindena. Ce liniștire p te fi ac sta pentru spiritele îngrijate?

SCRILE ȚILEI.

Ni se scrie din *Ocna-Deșului*: Referitoru la scirea apărută în țiare, că în Ocna Deșului s'ar fi comis fraudă de casierul Szabo Endre, Pap L szlo și Halam ss k și că toți trei sunt suspendați, în interesul adevărului vă facu cunoscutu c  Szabo Endre nu e suspendat, nicu e amestecat în nimicu. Ce se ține de ceilalți doi, e dreptu că sunt suspendați, d r nu se scie încă că ore vinovați sunt ori ba, căci deși cercetarea a fost, d r încă nu s'a adus sentință și încă n'au fost dechiarati de vinovați. Referitoru la aceea, că au luat cu 10 cr. mai multu dela fiecare majă metrică, nu sciu cum aru fi putut face ac sta, de orece tarifa s rei e lipită în trei locuri pe st lpul porții, pe păretele și ferestra localului unde se vinde sarea, prin urmare fiă-cine scie c tu are de solvit și așa nu póte fi înșelat.  r de se înt plă ca vre-unu cump ratoru să nu scie ceti, la unu ca acela ii stă în continuu la dispozițiune unu servitoru care e îndatorat a spune c tu are de solvit și așa nicu acela nu póte fi înșelat. După finirea procesului Vă voiu comunica.*

—x—

Totu de acolo ni se scrie, că timpul e frumosu.

FOILETONU.

Procese celebre vechi în România.

(Conferință ținută de d. Gr. Lahovary la Ateneul din Bucuresci).

(Urmare și fine.)

Judecata Vl dikiloru Teodosie și Varlaam, 1678.

În a doua a sa domnie (1672), Grigorașu Vodă scose din scaun pe mitropolitul Teodosie, bănuindu-l că e amic cu boerul Cantacuzino și-l închise la Tismana, înlocuindu-l cu mitropolitul Varlaam. La 1679, obținend domnia Șerban Cantacuzino, acesta scose pe Teodosie din închisore și cerend voiă dela Patriarhia, judecă pe ambii Vl dici (Teodosie și Varlaam). La înfățișare, soborul ascult ndu disculparea lui Teodosie, ac ta f  găsit nevinovat. Atunci Varlaam, lăsă c rja, pe care lu nd-o Domnul o dădu lui Teodosie, și-l trimise cu mare pompă la Mitropoliă.

8. Os nda lui Andreas Catolicul. — Sub domnia lui Șerban Cantacuzino (1679-1688) găsim mai multe judecări, care sunt unu modelu de cruđime și de asprime, precum se exprimă autorul lucrării din care d. conferențiaru estracte aceste științe. Autorul e unu emisaru catolic,  r opera sa este intitulată: „Istorică relația de statul Valachiei” (1688). Găsim de pildă în ac stă carte os nda unui judecatoru din Câmpu-lungu, anume Andreas Catolicul, care f  tr misu de obște, ce-lu alesese judecatoru, la Vodă spre a obține confirmarea. Andreas merse însoțit de unu altu catolicu a-nume Blagni. Pe ac stu din urmă Domnul reeși s l 

facă ca să se lapede de catolicismu și să se facă ortodoxu. Andreas se opuse,  icend că nu voește să schimbe aurul și argintul pentru plumb și aramă. Atunci Domnul infuriat l'a os ndit s l  rază barba, și desbr c ndul p nă la br u, f  datu pe mâna g delui s l  bată.

9. Os nda sardarului Drosu. Acesta f  îngropat p nă la br u și Domnul puse pe t tarul Aliverde s l  omore.

10. Os nda fiului sardarului Drosu. — Pe acesta a poruncit s l  arunce într'o ocnă părăsită.

11. Pe vornicul Vălcu Bunis, după ce l'a despoiat de avere, l'a puș în țepă d'impreună cu P trascu Urziceanu.

12. Os nda vistierului Hrizea. — Vodă Șerban bănuind că va găsi la vistierul Hrizea bani d'ai țerii, m nc l de densul, l'a datu în judecată. Boerii însă făcend-i socotelile l'au găsit nevtnovat. Atunci Vodă l'a acusat că a tr misu la Camenitza o zahere reă și i-a poruncit s'o plătescă din averea lui. Vistierul Hrizea și-a v ndut moșiile și a plătit 41,000 taleri și f  lăsat liberu; d r peste 11 țile Hrizea f  închis din nou și neputend s l  ucida otr vile, puse de ilu omori în cele mai sfișitoare dureri. În timpu de 50 ani, dela ac stă epocă, nu mai găsim procese însemnate. Tocmai sub Domnia lui Constantin Mavrocordat găsim 4 procese (1739) raportate de Lacontes, secretarul prințului. (Efemeride dace, 1881).

13. Primul procesu f  alu lui Grigorașu Brățășanu (1739). Acesta era ceasu de aprođi, însărcinat

cu str ngerea dijmuului și v c ritului. Brățășanu imaginase unu furtu,  icend c  țeranii ii au furat banii și i-au ars condicele. Vodă dovedi, după o instrucțiune secretă înșelăciunea ac stui tineru nesocotit. Chiam ndu pe Brățășanu înainte Divanului, ilu confruntă cu țeranii cari produsera unu r vașu alu unui slujitoru ce dovedea culpabilitatea ceausului. Brățășanu f  datu pe mâna seimenilor. Elu f  apoi adus înainte Divanului ținend în mână punga cu banii furați precum și condicele arse. Moșiă Brățășanului f  v ndută și banii dați căpitanilor, pentru ca acestia să primescă din banii sfeteriși lea lor. Brățășanu f  închis la m năstirea Snagovului.

14. Procesul unui diaconu (1739). Unu diaconu f  acusat că a falsificat condicele domnesc pentru v c ritu. După mărturia a doi preoți, diaconul f  datu în judecata mitropolitului, care i-a tăiat părul și l'a băgat în închisore.

15. Procesul ispravnicului Șerbanu Isvoranu (1739). Ispravnicul Șerbanu Isvoranu dela Teleormanu asupra pe țerani. Domnul l'a destituit și a pus s l  aducă la Bucuresci cu fiare la picioru. Găsit vinovat f  pus în închisore.

16. Procesul primarilor din Buzău (1739). Nisece bande de Calmuți și de Cazaci neputend trece în Polonia, nicu prin Ungaria, nicu prin Moldova, trecu prin munții țerii rom nesce. Domnul, furios că nu fusese înștiințat despre ac sta, porunci să viă la Bucuresci primarii din Buzău și v tafi plaiurilor și i pedepsu.

17. Judecata Ghindescului (1775). Raicevic, secretarul lui Vodă Ipsilant, relat ză că în 1775 pe unu

fără zăpadă, dimineața și seara e cam frig și d'ér peste și e cald mai ca toamna.

—x—

Ni se scrie din *Bicaș*, că preparandul absolut de Gherla *Vasilie Sasu* a găsit cu cale să se numească *Szász László*, că cu ocaziunea alegerii de primar, ce s'a întâmplat acolo, „*Szász László*” a votat pentru un *Jidov*, pentru a căruia reușire a stăruit din toate puterile, d'ér fără succes. Totuși fără succes a luptat pentru reușirea celui *Jidov* și cu ocaziunea alegerii reprezentanților municipalității. — Multe casuri de natura aceasta ni s'au comunicat până acum, ca avându'și izvorul în modul de instruire în seminarul din Gherla. Ce se fiă cauza?

—x—

În urma multor abuzuri, ce s'au făcut în timpul din urmă cu documente scrise în limbă străină, senatul academic al universității din Viena s'a vădit nevoit a lipi următoarea publicație pe tabla neagră a tuturor facultăților: „Inaltul senat academic a îndemnat toate autoritățile academice a accepta numai astfel de documente prezentate, precum testimonii, adeverințe, chitanțe etc., și a-le semna numai dacă sunt făcute în *limba germană sau latină* sau dacă acele sunt scrise într'altă limbă, numai dacă sunt *provădate cu o traducere autenticată oficială* sau de către un profesor al universității vieneze.”

—x—

Din *Geoagiul* de sus ni s'a trimis mai de mult o corespondență, pe care, fiind de un interes prea personal, n'am putut-o publica. Relevăm din această corespondență numai atât, că la împărțirea stipendiilor nu se prea ține seamă din partea celor ce le conferă de vrednicia și purtarea celor ce le capătă.

—x—

Pentru ocuparea postului de *magistru postal* în comuna *Cuzăplac* (*Középlak*) comitatul *Cojognei*, pe lângă contractul de ofician și cauziune 100 fl. se publică concursul. Salariul anual de 150 fl. și 40 fl. paușal de cancelaria. Rugărilor de concurs sunt a se așterne în termen de 3 săptămâni la direcțiunea postală din Sibiu.

Discursul deputatului V. Babeș.

(Raport special al „Gaz. Trans.”)

Budapesta, 3 Februarie st. n. 1887.

Convingându-mă din foile locale de ieri că, — deși raportorii lor cu multă interesare au ascultat vorbirea lui *Babeș* în ședința d'alaltăieri a Dietei ungare, în cesțiunea *fondului dispozițional de 200,000 florini*, totuși nici una n'a reprodus întreg cuprinsul aceleia, ci fiecare numai câte o parte, unele chiar și acea parte puțin exactă: am crezut de lipsă a face o traducere completă după stenografia oficială, carea — ețã Vi-o pun la dispozițiune:

Votul motivat al deputatului român național Vincentiu Babeș.

În ședința Casei reprezentative a dietei ungare delã 1 Faur 1887, în cesțiunea fondului dispozițional.

Onorabilă Casă! Aveam intențiunea d'a vorbi mai pe larg la această cesțiune, d'ér mă rețin astăzi grelele împrejurări, în care ne aflăm, și așa sperd, că justificat veți găsi, decât numai pe scurt voi spune opiniunea.

Eu am ajuns a crede, că fondul dispozițional niciodată n'a adus vr'un folos țării.

boer Ghindescu, urzind un complot, domnul 'lă a-restă. Boerul fu degradat și bătut în public. Cu hainele lui îmbracă pe un țeran, care ducându-se la Banul Filipescu fu cinstit cu cafea ca un boer. Către seară se luă înapoi caftanul țeranului și i se dete 50 lei drept consolație.

18. *Atentatul în contra mitropolitului Iacov.* Pe la finele secolului trecut pistoria Moldova Mitropolitul Iacov. Unu Moldoveanu, de nascere de trépa de jos, fără educație, fără principii morale, era incurcat în multe procese, pe care le perduse. Din această cauză elu hotărî să 'și răsbune pe unii din membrii Divanului. În acest scop, la 29 Martie 1796, se ascunse sub scara palatului și lovi c'unu cuțit pe Mitropolitul Iacov. Domnul îl condamnă la mörte cu toate rugăciunile mitropolitului, care fiind tãmaduit de rană stăru pentru înducirea pedepsei vinovatului. Atentatorul fu cu toate astea ucis. I se tăia antéiu mâna dréptă, apoi capul, și în urmă fu spintecat în mai multe bucăți. Doctorul Wolf, un medic austriac, care a stat în Moldova vre-o dește ani, a publicat o carte din care d. conferențiaru a cules aceste amănunte.

Cu acest din urmă proces, d. Grigore Lahovary terminã importanta sa conferență în aplausele caldure ale publicului, care ascultase cu cea mai mare atențiune această prețioasă pagină din istoria noastră națională.

(„Epoca”).

Clara.

Mai înainte cu vr'o 6—7 ani, când mă ocupam de studiul bugetelor țărilor vecine, cu mirare am observat, că în bugetul României fondul dispozițional d'odată apăr scădut la suma de franci 60,000, și nu sciam s'eu mi esplic această scădere. M'am adresat deci d-lui Dim. Sturdza, primei capacități finanțiare, astăzi ministru la culte, é r'atunci la finanțe, rugându-l s'eu mi esplic, cum se pöte, ca o țără mică, abia consolidată, s'eu reducă fondul dispozițional până la 60,000 de franci? Și mi s'a dat deslușirea, că d-sa a câștigat convicțiunea, cum că fiă-care guvern face abuz de fondurile dispoziționale, necontrolabile, și tocmai d'aceea, ca omu liberal, făcându parte dintr'un guvern liberal, dorind a face abuzul imposibil și pentru următorii, a susținut reducerea și regretă că nu s'a putut șterge de tot.

Acum s'eu mi fiă permis a spune esperințele mele despre întrebunțarea fondului dispozițional la noi. (Strigări: S'audim!)

Onorabila Casă își aduce aminte de sobolii de cari vorbia d-lu prim-ministru mai înainte cu unu an. Eu atunci nu pricepam pe ce se întemeiază acea suspiciune. Mai apoi m'am convins, că acei soboli sunt creaturile fondului dispozițional, că acei sobol — nu voi s'eu dicu chiar de guvern, d'ér de organele sale și de presa sa se folosesc spre amăgirea opiniunii publice. Astfel se produce în contra naționalităților unu ore-care curentu, care apoi se aplică la politică, în totu casul spre acel scop, ca naționalitățile s'eu fiă prezentate ca unu pericol publicu, é acestu pericolu de motiiv validu pentru neaplicarea legilor existente în favoarea naționalităților. Acestu scopu precătu de nemoralu, totu pe atăta de greșit este politicesce. Căci ce vedem? Vedem pe onorabilul guvern neincetătu urmărind acei soboli, d'ér neprinđendú nici măcaru unulu; unu rezultatú însé ajungendú, acela, d'a irita spiritele la Maghiari, cu amenințarea continuă, că de nu voru tăcú și plătú și purta toate grelele sarcine, naționalitățile se voru rescula și — pace de statul maghiaru și de națiunea maghiaru! Ba pöte că această tactică și mai departe merge, pöte că influințeză chiar asupra Coronei. Nu afirmă această, d'ér mă temú că așa va fi, și spre linscirea d-lui Ugron Gabor potú se spunu, că de multu a fostu aceea, când naționalitățile alergau la Coronă pentru vindecarea vătămărilor ce li se facu. Sub stăpânirea d-lui Tisza esperința le-a învătú, că nici pe acea cale nu se mai găsece vindecare!

D'ér voi s'eu ilustrez opiniunea mea despre fondul dispozițional cu unu esemplu din timpul mai vechiu. Nume nu voi spune aici, căci n'am îndreptărire spre această. Totuși decât Domnul Ministru președinte va dori a cunöce numele, i-le voi opti. (Ilaritate). Repetú, că nu suntú îndreptătiți a spune nume aici. (Aprobări). Înainte cu vr'o 15 ani, după o recercare a poliției din Viena, unu agentu provocatoru și alumnú favoritu al fondului dispozițional fu arestatu într'unu orașu provincialu și i se secvestrară și espedară la Viena toate hărtiele. Am avut ocaziune a vedé unele din acele hărtii. Vr'o 60 se ocupau de neînsemnata mea persoană. Cele mai pompoze și spirituale îmde denunțau, că suntú celú mai periculosu agitatoru. Și pentru care cuvântu? Pentru că *totú cu legea în mână agitezú*. Care va s'eu dicu, On. Casă, că la noi în Ungaria nepermisú este a luminá poporul cu legea despre drepturile lui, firesce, pentru aceea nu, că legile făcute suntú *nu pentru poporul* în interesul s'eu, ci ele esistă numai pentru anumite scopuri politice pentru stăpânire și organele ei.

D'ér asta e lucru vechiu. Voi s'eu aduc unulu de totú nou. A muritú acum de curéndu unu prefectu și dintre scrisorile secrete ale lui mai multe au ajunsú în mâinile publicului. Am vëdu și eu vr'o doué și le-am cetit și am cetit numele autorului. Și am găsit în ele astfel de minciuni, cum omul onorabilu nu le-ar crede posibile. De esemplu despre mine se dice, că de câte ori mergú la Bucuresci la Academia, totdeuna trecú pe la Sibiu, și returnandú éráși mă abatú pe la Sibiu; incolo ducendú scrii din Sibiu, ér încöci aducendú instrucțiuni dela Cogălniceanu până și Metropolitului! Acesta se spune ca pozitivu, pre când eu încă niciodată n'am trecut prin Sibiu în călătoria mea spre Bucuresci, nici returnandú nu m'am abatutú vr'odată prin Sibiu. Retacé altele, deși unele suntú și mai puternice scorniturí. Destulú că, cunöscendú pe autorul, l'am luatú la esamenú: cum a pututú s'eu scrie astfel de minciuni despre mine? Mi-a răspunsú: „Apoi Ilustritatea sa m'a chiamatú și m'a întrebátú; i-am spusú multe câte am sciutú, i-am datú și doveđi, d'ér toate acestea nu i-au plăcutú, ci dreptul m'a provocatú, s'eu i dau în scrisú arétare în cutare și cutare direcțiune, că mă va remunera bine. Omú séracú fiindu, am făcutú cum mi s'a cerutú și — am primitú remunerarú de 400 fl.” (Ilaritate viuă). Apoi nu este acesta sobolul la comandă? Într'adeverú am convicțiunea, că onorabila majoritate aici toate le crede, câte i le spune guvernul despre naționalitățile și bărbații lor. D'ér acelea în cele mai multe casuri lipsite suntú de totú temelul. S'eu credeți, că decât lipsă ar fi de agitațiunii printre poporul, apoi organele stăpânirii prin purtarea lorú față cu poporul agiteză destulú. Au instrăinatú deja poporul și au desțepatú ure într'ensulú, cum n'ar fi pututú face nici unu agitatoru din lume! Și d'aceea dicu: astfel de fondú dispoziționalu numai réu și daună cauzează. Mijlocele pentru totú ce este bunú și folositorú și așa se voteză, făr' a se cheltu în secretu. Fondul dispoziționalú însé ce propriá destinațiune are? Unu premergătoru alu domnului ministru președinte, parcă la 1873, a declaratú aici, că nu este încontră, ca deputații s'eu vedă însemnările cheltuelorú din fondul dispoziționalu, spre a se convinge despre scopul lorú. Eu credú că d. ministru președinte astăzi nu s'ar învoi a permite deputaților s'eu vedă acele însemnări. Eu i-aș fi forte mulțamitorú, decât ar avé bunătatea de a-mi acorda asemenea permisiune. (Viua ilaritate).

Pré onorabilul d. ministru alu cultelorú și instrucțiunii publice a avutú grația de a'și crea, firesce, cu

prea înalta învoire, unu fondú dispoziționalu de 20,000 florini din subvențiunea destinată Bisericei gr. or.. Am convicțiunea, că decât domnul ministru ar cunöce persoanele cărora imparte beneficiile acelu fondú, decât ar consulta pe superiorii acelorã, nu li-ar face acelu favorú.

Sciu eu, onorabilă casă, că mijlocele fondului dispoziționalu n'ajungú pentru scopul alegerilor; alte, mai bogate isvöré se recerú acolo; d'ér fondul dispoziționalu ajunge pentru a falsifica opiniunea publică, prin denunțări false, și printro pressă misticătoare, astfel confundandú spiritele și instrăinandú pe cetățenii onorabili de către instituțiunile țării.

Din aceste considerățiuni eu rog pe d-lu ministru președinte, s'eu consimță cu opozițiunea, pentru ca împreună s'eu ștergemú din bugetu rubrica fondului dispoziționalu. După acestea credú, că-mi împlinescú o datorință patriotică, când votez și eu contra acestui fondú.

Ețã acum, ce a răspunsú d-lu prim-ministru la acestea?

Mai întâiu de toate forte scurtu voi răspunde la cele duse de d-lu deputatú Babeș. Eu, on. Casă, dechiar sinceru, că dorinței sale, ca s'eu vedă socotelele fondului dispoziționalu, nici acumã și *nicu odatú nu voi satisfice*; (Aprobare); d'érã o întrebare îndreptú către d'ensulú:

A adusú aici ca fapte nedubitabile — de acelea, despre care a spusú, că le-a audítú dela acelu omú, care i-a mărturisítú că a scriutú despre d'ensulú cu scirea minciunii. Are ore vr'o garanția, că acela, care — precum dice, despre d'ensulú a scriutú minciuni, i-a spusú lui deplinul adevérú? (Ilaritate.) Eu credú că această garanția lipsesce. De altmintrelea potú s'eu lú incredințezú, pe d-lu deputatú, făr' a întreba pe amiculu meu, ministru cultelorú, că elú de bună sémã a întrebátú pe aceia, pe cari avea a întreba. Nu primescú de ofensă d-lu deputatú Babeș, decât mă rostescú că asupra mea a făcutú impresiune forte liniștitoare declarațiunea sa. că nu este mulțamitú de aceia, a cărora împărțitú ajutorulú ministrulú de culte. (Plăcere în partea dréptă.) —

Atăta a fostú totulú, și rămâne ca fiă-care omú cu minte sănătoasă s'eu judece, decât acestu repaosú cuprinde mai multu decâtú o rabulistică ordinară.

Ultime scrii

Sofia, 4 Februarie. — Căpitanulú Benderew a adresatú din Bucuresci o circulară către numeroșii oficeri bulgari, în care prințulú Alexandru și regenții actuali suntú insultați în modulú celú mai grosolan și mai departe se declară, că singura scăpare a Bulgariei este în acceptarea tuturorú cererilorú Rusiei. Benderew și tovarășii s'eu apelează la oficeri s'eu le întindă mâna și s'eu fiă gata, ca la unu semnalú s'eu scöle contra guvernului actualú. S'a interđisú lățirea acestei circulare.

Cracovia, 4 Februarie. Se anunțã din sorginte sigură, că totú țeranii și proprietarii mari din regatulú polonú au primitú ordinulú s'eu dea grâu, ovésú și fênu, dreptú contribuțiã de rêsboiu, proporționalu cu pãmântulú ce au.

SCRİ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a „Gaz. Trans.”)

PESTA, 7 Februarie. — Din incidentulú ăilei nascerei, de șépteđeci de ani, ministrulú Trefort declară, răspundendú la vorbirile de felicitare ale numeroselorú deputațiunii, că temerile de rêsboiu suntú neîntemeiate și speră cu credință, că pacea lumii va fi susținutã.

După cum anunțã ăiarele, demisiunea ministrului de finanțe Szapary se așteptã în curéndu. Cu conducerea ministerului de finanțe se va însărcina provisoriu ministrulú de comunicațiune Baross, dându-i-se ca secretarú de statú consilierulú ministerialú Weckerle. Toate acestea au nevoiã de confirmare.

PESTA, 7 Februarie. — În camera deputațilorú, Enyedy interpelã asupra stării tractărilorú privitoare la pactú:

Ministrulú de finance Szapary, arătandú că Reichsrathulú austriacú a luatú decisiuni, care se abatú dela hotărîrile dietei ungare, declară că tractările privitoare la aceste diferențe suntú în cursú și deci nu se pöte esprima acum despre această. Se speră că guvernulú va puté face în celú mai scurtu timpú comunicări, când apoi camera deputațilorú va avé ocaziune a decide asupra dispozițiunilorú luate. Cu privire la darea de consumú, ministrulú repeți, că trebuie s'eu nisuiască în viitorú a obținé sporirea dărei de consumú, ceea ce însé e posibilú și fără înființarea unei linii de dare de consumú. (Aprobări).

Numere singurate din „Gazeta Transilvaniei” à 5 cr. se potú cumpëra în totungeria lui I. GROSS, și în librăria d-lui Nicolae I. Ciurcu.

Editorú: Iacobú Muresianu.
Redactorú responsabilú Dr. Anrel Muresianu

Cursul la bursa de Viena din 5 Februarie st. n. 1887.

Table with 2 columns: Item description (e.g., Rentă de aură 5%, Bonuri croato-slavone) and Price/Value.

Cursulu pieței Brașov din 7 Februarie st. n. 1887.

Table with 2 columns: Item description (e.g., Banenote românești, Argint românesc) and Price/Value.

14-20 Pischinger-Torte,

o tortă, care a câștigat înalta recunoștință a Majestății sale Reginei și care, nefiind în trecut în calitatea ei esecelentă, a ajuns a fi vestită pretutindeni, se găsește în fie-care și prispătă la

Emil Porr, băcănia la stéua roșiă.

Depositul principal: Oskar Pischinger, Viena, Brigittenau.

9169/1886. t. k. sz.

Arverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhirrre teszi, hogy Kopany Mihaly végrehajtonak Pavel Iuan s társa végrehajtást szenvedő elleni 75 frt. tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében, a brassói kir. törvényszék területén levő Volkány község határán fekvő a volkányi 295 sz. tjkv. A + a 844, 896, 2339, 4373, 5355, 5358, 5559, 5814, 5815, 6072 hr. sz. fekvőre az árverést 311 fr. ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fenti ingatlanok az 1887. évi Márczius hó 1-ik napján délelőtt 9 órakor Volkány község irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át végrehajtató vagy képviselője kivételével készpénzben, vagy az 1881. 60. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi November 1-én 3.333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t. cz. 170. §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Brassóban, 1886. évi December hó 11-án napján.

A kir. törvényszék mint tkkvi hatóság.

Deési, h. elnök.

Jakab Alajos, jegyző.

ABONAMENTE

la

„Gazeta Transilvaniei“

se potú face cu începerea dale 1 și 15 ale fiecărei luni, mai ușorú prin mandate postale.

Adresele ne rugămú a ni se trimité esactú arătându-se și posta ultimă.

Prețulú abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Table with 2 columns: Duration (e.g., pe trei luni) and Price (e.g., 3 fl. —).

Pentru România și străinătate:

Table with 2 columns: Duration (e.g., pe trei luni) and Price (e.g., 10 franci).

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersulú trenurilorú

Valabilú dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia Predealú-Budapesta și pe linia Teiușú-Aradú-Budapesta a calei ferate orientale de statú reg. ung.

Large table with multiple columns showing train schedules for routes: Predealú-Budapesta, Budapesta-Predealú, Teiușú-Aradú-Budapesta, Budapesta-Aradú-Teiușú, Aradú-Timișóra, Simeria (Piski) Petroșeni, Timișóra-Aradú, Petroșeni-Simeria (Piski).

Nota: Orele de nópte suntú cele dintre liniile gróse.